

A man with a backpack stands on a rocky ledge, looking out from a mountain cave. The sky is filled with several biplanes flying in various directions. The scene is painted in a soft, painterly style with warm, golden light.

celý život

Robert Seethaler

premedia

premedia

Robert Seethaler

celý život

Z němčiny preložila

Zuzana Demjánová

premedia

Robert Seethaler: Celý život

Prvé vydanie

© 2014 Hanser Berlin in der
Carl Hanser Verlag GmbH & Co. KG, München

Translation © Zuzana Demjánová, 2024

Slovak edition © Vydavateľstvo Premedia

ISBN 978-80-8242-234-7

Jedného februárového rána roku tisícdeväťsto-tridsaťtri zodvihol Andreas Egger z výdatne navlhnutého a trochu kyslasto páchnuceho slamníka umierajúceho pastiera kôz Johannesu Kalischku, ktorého obyvateľa údolia volali Rohatý Hannes, a potom s ním po vyše tri kilometre dlhej horskej cestičke pochovanej pod hrubou vrstvou snehu zamieril do dediny.

Do chajdy Rohatého Hannesa ho dohnala akási zvláštna predtucha, našiel ho v nej schúleného pod hrbou starých kozích kožík pred dávno vyhasnutou pieckou. Strašidelne bledý, na kosť vychudnutý pastier naňho civel z tmy a Egger vedel, že už sa po ňom načahuje smrťka. Zobral ho do náručia ako dieťa a opatrne ho uložil na drevenú krošnu vystlanú suchým machom, v ktorej Rohatý Hannes celý život vláčil po úbočiach drevo a zranené kozy. Obvinul mu telo remencom, priviazal ho k rámu a pritiahol uzly tak pevne, až drevo zaprašťalo. Keď sa ho spýtal, či ho niečo bolí, Rohatý Hannes pokrútil hlavou a krivo sa usmial, no Egger vedel, že klame.

Prvé týždne roka boli nezvyčajne teplé. V údoliach sa topil sneh a v dedine bolo počuť vytrvalé kvapkanie a čľapkanie. Už niekoľko dní však opäť mrzlo a sneh z oblohy padal tak bez ustania a husto, až sa zdalo, akoby mäkká a všadeprítomná bieloba prehltila krajinu a s ňou i všetok život a zvuky. Prvých pár sto metrov sa Egger s roztraseným mužom na svojom chrbte nerozprával. Mal čo robiť, lebo dával pozor, kam stúpa na cestičke, ktorá sa pred ním odvíjala v strmých serpentínach dole vrchom a ktorú v hustej chumelici viac tušil, než videl. Z času na čas cítil, ako sa Rohatý Hannes pohol. „Len mi teraz neumri,“ poznamenal nahlas, no nečakal žiadnu odpoveď. Takmer polhodinu počul len vlastné dychčanie, keď sa vtom zozadu ozvalo: „Umrieť by nebolo to najhoršie.“

„Ale nie na mojom chrbte!“ povedal Egger a zastavil sa, aby si popravil kožené popruhy na pleciach. Na okamih sa započúval do nezvučne padajúceho snehu. Navôkol vládlo dokonalé ticho. Bolo to mlčanie vrchov, dobre ho poznal a stále mu ešte dokázalo naplniť srdce strachom. „Nie na mojom chrbte,“ zopakoval a znova vykročil. Za každou zákrutou padal sneh zdanlivo ešte hustejšie, neustajne, mätko a nezvučne. Rohatý Hannes sa mrvil čoraz zriedkavejšie, až napokon celkom znehybnel a Egger už myslel na najhoršie.

„Si mŕtvy?“ spýtal sa.

„Nie, ty krivonohý čert!“ ozvalo sa zozadu prekvapivo zreteľne.

„Len sa pýtam. Musíš to ešte vydržať do dediny. Potom si môžeš robiť, čo len chceš.“

„A ak to nechcem vydržať až do dediny?“

„Musíš!“ povedal Egger. Usúdil, že sa narozprávali už dosť a nasledujúcu polhodinu napredovali mlčky. Sotva tristo metrov nad dedinou, na jednej úrovni s Geierkante, kde sa ako hrbatí trpaslíci krčili pod snehom prvé kosodreviny, zišiel Egger z cesty, potkol sa, zviezol sa na zadok a asi dvadsať metrov sa šmýkal dole úbočím, kým ho nezastavil bludný balvan veľký ako muž. Pri balvane bolo závetrie a sneh tu padal akoby ešte pomalšie, ešte tichšie. Egger sedel na zadku, chrptom sa zľahka opieral o krošňu. V ľavom kolene cítil bodavú bolesť, ale dalo sa to vydržať a aj nohu mal celú. Rohatý Hannes sa chvíľu nehýbal, no naraz sa rozkašľal a rozhovoril zachrípnutým hlasom a tak potichu, až mu bolo sotva rozumieť: „Kde chceš ležať, Andreas Egger?“

„Čože?“

„V akej zemi chceš byť pochovaný?“

„Neviem,“ povedal Egger. Ešte nikdy o tom neuvažoval a podľa neho sa vlastne ani neoplatilo márníť čas a myšlienky na takéto veci. „Zem je zem a nezáleží na tom, kde človek leží.“

„Možno na tom nezáleží – ako na konci nezáleží už na ničom,“ zašepkal Rohatý Hannes. „Ale bude tam zima. Chlad, ktorý človeku rozožerie kosti. A dušu.“

„Aj dušu?“ spýtal sa Egger, ktorému náhle prebehol mráz po chrbte.

„Predovšetkým dušu!“ odvetil Rohatý Hannes. Vystrčil hlavu ponad rám krošne tak vysoko, ako

sa len dalo, a zízal do hmly a padajúceho snehu. „Dušu a kosti a ducha a všetko, na čom človek celý život visel a v čo veril. To všetko rozožerie večná zima. Tak to je napísané, lebo tak som to počul. Zo smrti vzíde nový život, vravia ľudia. Ale ľudia sú hlúpejší než najhlúpejšia koza. Vravím ti: zo smrti nevzíde nič! Smrť je Studená žena!“

„Čo?“

„Studená žena,“ zopakoval Rohatý Hannes. „Chodí po vrchu a zakráda sa údolím. Prichádza, keď chce, a berie si, čo potrebuje. Nemá tvár a nemá hlas. Studená žena prichádza a berie a odchádza. To je všetko. Cestou ťa schmatne a vezme ťa so sebou a strčí ťa do nejakej diery. V poslednom fliáčiku oblohy, ktorý budeš vidieť, kým ťa raz a navždy zahrabú do zeme, sa ešte raz objaví a dýchne na teba. A potom ti ostane už len tma. A zima.“

Egger sa pozrel na oblohu, z ktorej sa sypal sneh, a na chvíľu sa zľakol, že by sa tam mohlo niečo objaviť a dýchnuť mu do tváre. „Kristepane,“ pretisol pomedzi zuby. „To je zlé.“

„Áno, je to zlé,“ povedal Rohatý Hannes hlasom zachrípnutým od strachu. Muži sa nehýbali. Do ticha nehlasne zaspieval vietor, ktorý sa obtieral o horský hrebeň a dvíhal okolo nich tenké vlajočky zo sypkého snehu. Náhle zacítil Egger nejaký pohyb a v nasledujúcom okamihu sa prevrátil dozadu a zvalil do snehu. Rohatému Hannesovi sa nejako podarilo uvoľniť uzly na remenci a bleskurýchlo sa vyškríbal z krošne. Nato sa vo svojom obtrhanom oblečení zľahka zakolísal vo vetre. Eggera znovu

striaslo. „Okamžite si tam znova nastúp,“ povedal. „Ešte si niečo uženieš.“

Rohatý Hannes však len stál s hlavou natiahnutou dopredu. Chvíľu sa zdalo, akoby načúval Eggerovým slovám, ktoré pohltil sneh. Vtom sa však otočil a dlhými skokmi vyrazil hore vrchom. Egger sa pozviechal, šmykol sa, nadávajúc znova skončil na chrbte, oboma rukami sa zaprel do zeme a pozbieral sa z nej. „Vráť sa!“ zvolal za pastierom kôz, ktorý sa prekvapivo rýchlo vzdával. Ale Rohatý Hannes ho už nepočul. Egger si zosunul popruhy z pliec, pustil krošňu do záveja a rozbehol sa za ním. Po niekoľkých metroch musel lapajúc po dychu zastať, svah bol na tomto mieste prismatický a pri každom kroku sa zaboril po pás do snehu. Vyziabnutá postava sa rýchlo zmenšovala, až sa napokon celkom stratila v nepreniknuteľnej rozchumelenej bielobe. Egger si priložil dlane k ústam, vytvoril z nich lievik a zakričal z plného hrdla: „Stoj, ty hlúpy pes! Pred smrťou ešte nikto neutiekol!“ Ale márne, Rohatý Hannes zmizol.

Andreas Egger zišiel tých posledných pár sto metrov do dediny, kde chcel zahriať svoju vydesenú dušu v hostinci U zlatého kamzíka vysmázanými šiškami a domácou bylinkovou pálenkou. Sadol si k starým kachliam, položil ruky na stôl a cítil, ako sa mu do prstov pomaly vracia teplá krv. Dvierka na kachliach boli otvorené, vnútri pukotal oheň. Na krátky okamih sa mu zazdalo, že sa v plame-

ňoch objavila tvár pastiera kôz, ktorý naňho odtiaľmeravo zísal. Rýchlo dvierka zabuchol, zavrel oči a hodil do seba pálenku. Keď ich znova otvoril, stála pred ním mladá žena. Jednoducho tam len tak stála, opierala si ruky vbok a pozerala sa naňho. Mala krátke, plavé vlasy, pokožka jej od tepla sálajúceho z kachlí zružovela. Eggerovi zišli mimovoľne na um čerstvo vrhnuté prasiatka, ktoré ako chlapec niekedy dvíhal zo slamy a pritískal si tvár k ich mäkkým bruškám voňajúcim hlinou, mliekom a hnojom. Pozrel sa na svoje ruky. Náhle sa mu videli komické, ako tam tak ležali: ťažko, zbytočne a hlúpo.

„Ešte jednu?“ spýtala sa ho mladá žena a Egger prikývol.

Priniesla mu ďalší pohárik, a keď sa sklonila, aby ho postavila na stôl, obtrela sa mu záhybom blúzky o pažu. Sotva sa ho dotkla, no on na tom mieste pocítil jemnú bolesť, ktorá akoby klesala čoraz hlbšie do tela. Pozrel sa na ňu a ona sa usmiala.

Andreas Egger sa celý život vracal k tomuto okamihu, k tomu letnému úsmevu pred ticho praskajúcim ohňom v krčmových kachliach.

Keď vyšiel opäť von, už nesnežilo. Bolo chladno a vyjasnilo sa. Útržky hmly sa plazili hore svahmi, ktorých vrcholy sa ligotali v slnečných lúčoch. Egger sa brodil hlbokým snehom domov, dedina mu ostala za chrbtom. Pri horskom potoku poniže drevenej lávky šantilo niekoľko detí. Odhodili si

tašky do snehu a škriabali sa cez koryto. Niektoré sa po zadku šmýkali nadol zamrznutým prúdom, iné štvornožky lozili po ľade a počúvali klokotajúcu vodu pod ním. Keď zazreli Eggera, zhrčili sa a začali kričať: „Šmatliak! Šmatliak!“ Ich čisté a jasné hlasy zvučali v priezračnom vzduchu ako výkriky mladých orlov skalných, krúžiacich vysoko nad údolím a spúšťajúcich sa po kamzíky, čo padli do roklín, a po kozliatka na paši. „Šmatliak! Čaptoš!“ Egger odložil krošňu, odlomil z previsu nad potokom kus ľadu veľký ako päšť a hodil ho ich smerom. Mieril však privysoko a ľad preletel ponad detské hlavy. Keď sa ocitol v najvyššom bode svojej dráhy, na okamih to vyzeralo, akoby jednoducho zmeravel vo vzduchu – malé, nebeské teleso, čo sa zablyšťalo na slnku. Potom však spadol a nečujne zmizol v tieni borovíc ponorených do snehu.

O tri mesiace neskôr sedel Egger na pni presne na tom istom mieste a sledoval, ako vchod do údolia zatienilo žltkasté prachové mračno, z ktorého sa následne vynorila stavebná čata firmy Bittermann & synovia pozostávajúca z dvestošesťdesiatich robotníkov, dvanástich strojníkov, štyroch inžinierov, siedmich talianskych kuchárov, ako aj menšieho počtu bližšie neurčených pomocných síl a blížila sa k dedine. Z diaľky vyzerali ako obrovské stádo